

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/27332/2023

## **Asia: Lausunto ehdotuksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle uutta rahapelijärjestelmää koskevaksi lainsäädännöksi**

Lausunnon tiivistelmä:

- 1) Vastoin hallitusohjelman keskeistä tavoitetta ehkäistä pelaamisesta aiheutuvia haittoja nyt lausunnolla oleva esitys uhkaa merkittävästi lisätä niitä. Erityisesti puutteet mahdollisuudessa asettaa pelaajakohtaisia kulutus- ja rahansiirtorajoja koko järjestelmän osalta sekä lain seurauksena lisääntyvät korkeariskisten pelin saatavuus ja niiden mainonta ovat ongelmallisia pelihaittojen näkökulmasta.
- 2) Yhtälö, jossa ongelmapelaamista järjestelmässä lisätään samaan aikaan kun pelihaittoista kärsivien tukea ja pelihaittojen ennaltaehkäisyä vaikeutetaan sotejärjestöjen rahoitusta leikkaamalla, on omiaan lisäämään arpajaislain kustannuksia yhteiskunnalle siitä koituvia tuloja enemmän.
- 3) Esitystä tulisi jatkovalmistelussa kehittää konkreettisesti siihen suuntaan, että se täyttää hallitusohjelmassakin linjatun keskeisen tavoitteen ehkäistä ja vähentää pelaamisesta aiheutuvia terveydellisiä, taloudellisia ja sosiaalisia haittoja.

Hyvinvointiala HALI ry kiittää mahdollisuudesta lausua ehdotuksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle uutta rahapelijärjestelmää koskevaksi lainsäädännöksi.

Hallitusohjelmassa asetettuna tavoitteena on uudistaa Suomen rahapelijärjestelmää avaten sitä lisenssimallilla kilpailulle viimeistään 1.1.2026. Hallitusohjelman mukaan uudistuksen tavoitteena on ehkäistä ja vähentää pelaamisesta aiheutuvia terveydellisiä, taloudellisia ja sosiaalisia haittoja sekä parantaa rahapelijärjestelmän kanavointiasetta.

Hyvinvointiala HALI ry toteaa, että vastoin hallitusohjelman keskeistä tavoitetta ehkäistä pelaamisesta aiheutuvia haittoja nyt lausunnolla oleva esitys uhkaa merkittävästi lisätä niitä. Lainvalmistelu näyttää keskittyneen haittojen ehkäisyä voimakkaammin kanavointiasteen lisäämiseen eli siihen, että pelaaminen siirtyisi yhä enemmän valvottuun kanavaan eli valtion sääntelyn alle. Tämä tavoite voi itsessään tukea haittojen ehkäisyä, mutta vain, mikäli pelihaittoja lisääviä elementtejä ei toimintaympäristöön tuoda merkittävästi lisää. Nyt pelihaitat uhkaava lisääntyä muun muassa siksi, että pelaajakohtaisia kulutus- tai rahansiirtorajoja ei ole mahdollista asettaa siten, että

ne kattaisivat koko säännellyn markkinan. Toiseksi pelaamista ja pelihaittoja uhkaavat lisätä korkeariskisten pelien saatavuuden lisääntyminen sekä niiden markkinointi, jotka todennäköisesti lisääntyvät sähköisissä kanavissa.

Oikeuskansleri toteaa lakiehdotusta koskevassa lausunnossaan, että ”Hallituksen esitysluonnoksen perustelujen valossa ei vaikuta siltä, että lainsäädännöllä tavoiteltaisiin johdonmaisesti ja järjestelmällisesti tavoitetta vähentää pelihaittoja. Näillä perusteilla ehdotuksen EU-oikeudenmukaisuus on kyseenalalaista”. Hyvinvointiala HALI ry yhtyy oikeuskanslerin näkemykseen ja toteaa, että lakiehdotuksen saamiseksi EU-oikeuden mukaiseksi kanavointiasteen rinnalla tulee vahvemmin perustella markkinan rajoittamisen oikeutusta toimilla, jotka tosiasiallisesti vähentävät pelihaittoja ja suojelevat erityisesti nuoria aikuisia, joista varsinkin sosioekonomisesti heikommassa asemassa olevien riski verkossa tapahtuvaan ongelmapelaamiseen on vaarassa esityksen myötä kasvaa.

Lisäksi Hyvinvointiala HALI ry kiinnittää vakavaa huomiota siihen, että sosiaali- ja terveysalan järjestöille suunnitellut, rahoituksen jopa kolmasosaan nykyisestä vuoteen 2027 mennessä tiputtavat leikkaukset vaarantavat osaltaan ongelmapelaamisesta kärsivien ja siihen riskissä olevien ihmisten tukipalveluja. Yhtälö, jossa ongelmapelaamista järjestelmässä lisätään samaan aikaan kun pelihaittoista kärsivien tukea ja pelihaittojen ennaltaehkäisyä vaikeutetaan, on omiaan lisäämään arpajaislain kustannuksia yhteiskunnalle siitä koituvia tuloja enemmän.

Hyvinvointiala HALI ry yhtyy lausunnossaan oikeuskanslerin lisäksi myös STM:n Raha-  
pelien haittariskien ja haittojen arviointiryhmän sekä KKV:n lausuntoon. Esitystä tulisi jatkovalmistelussa kehittää konkreettisesti siihen suuntaan, että se täyttää hallitusohjelmassakin linjatun keskeisen tavoitteen ehkäistä ja vähentää pelaamisesta aiheutuvia terveydellisiä, taloudellisia ja sosiaalisia haittoja.

Kunnioitavasti,

**Sanna Aunesluoma**

toimitusjohtaja

[sanna.aunesluoma@hyvinvointiala.fi](mailto:sanna.aunesluoma@hyvinvointiala.fi)

**Lisätietoja:**

**Hanna-Maija Kause**

johtaja, terveyspalvelut

[hanna-maija.kause@hyvinvointiala.fi](mailto:hanna-maija.kause@hyvinvointiala.fi)